

ENRERE

'Per què és tan desconeguda la petjada catalana a l'illa de Malta?'
Ho explica Jordi Bilbeny

També han respost...

- 🔍 Jordi Bilbeny: 'Per què és tan poc coneguda l'empremta catalana a Malta?'
- 🔍 Moisès Vizcaino: 'Per què és tan necessari un diari digital com La Veu del País Valencià?'

Jordi Bilbeny: 'Per què és tan poc coneguda l'empremta catalana a Malta?'

09 MARÇ 2023 | RESPOSTES AMB CRITERI

La manca de coneixement de la història catalana a Malta és tan poc coneguda bàsicament perquè no hi ha estudis. Hi ha moltes dades i referències sobre la presència de catalans, en moments puntuals, en aquesta illa i arxipèlag. Els nostres avantpassats la van fer servir com a port estratègic en el seu pas cap a Orient, ja fos per qüestions militars, religioses o comercials.

El M.H. Quim Torra publica a la seva pàgina web l'article d'En Jordi Bilbeny sobre l'empremta catalana a Malta

Autor: Jordi Bilbeny
Data de publicació: 13-03-2023

L'article d'En Jordi Bilbeny 'Per què és tan poc coneguda l'empremta catalana a Malta?' ha sigut publicat i promocionat a xarxes pel 131è president des dels seus comptes oficials. Seguidament podeu llegir-ne el text.

La manca de coneixement de la història catalana a Malta és tan poc coneguda bàsicament perquè no hi ha estudis. Hi ha moltes dades i referències sobre la presència de catalans, en moments puntuals, en aquesta illa i arxipèlag. Els nostres avantpassats la van fer servir com a port estratègic en el seu pas cap a Orient, ja fos per qüestions militars, religioses o comercials.

Però també molts d'altres s'hi van establir i van fundar nissagues nombrosíssimes, algunes de les quals encara són conegudes, però d'altres, pel fet d'haver-se o haver-los italianitzat el cognom, passen per italianes. Aquest també és un altre motiu del desconeixement del nostre passat. Com que Malta era un domini directe de l'illa de Sicília i el regne català de Sicília, anys a venir, va ser incorporat a l'estat italià, la història de l'illa s'ha estudiat fonamentalment com a història d'Itàlia. D'altra banda, com que la historiografia moderna, en parlar de la història d'Europa, només té en consideració els estats actuals, s'ha donat el cas que l'estudi del nostre passat ha quedat reduït més que res al voluntarisme i tenacitat de molt pocs historiadors. Si hi sumem el fet que els catalans, al llarg dels segles, han estat considerats aragonesos, espanyols o francs i llurs dominis escampats entre estats, països i regnes diversos, això n'ha dificultat encara molt més l'estudi. Per posar un exemple força plàstic, en la majoria de les guies turístiques de Malta, la història és dividida entre normands, aragonesos, espanyols o castellans, francesos i anglesos. I es dona la perplexa curiositat que els francesos, tot i que van ser a l'illa tan sols dos anys, entre el 1798 i el 1800, tenen a les guies el seu propi espai a la història, mentre que els catalans, que hi van ser de forma directa entre el 1283 i el 1530, i de forma indirecta, ja com a Grans Mestres de l'Orde de Malta, entre el 1530 i el 1798, no hi sortim ni per casualitat. I el que encara és més greu és que, com que Alfons el Magnànim tenia avantpassats castellans, apareix tot sovint esmentat

---

com a castellà i els seus exèrcits i gents també, en lloc de citar-lo com a rei de Catalunya o dels catalans, com així alguns cops s'esdevenia.

Captura de pantalla de la pàgina web oficial d'expresident del M.H. Quim Torra.

Si a tot plegat hi sumem el paper de la censura, que fa segles que escriu i reescriu el passat en funció dels seus interessos nacionals, religiosos i polítics, entre els quals hi ha el propòsit d'esborrar de la faç de la terra la història de la nostra gent o d'apropriar en profit d'altres nacions les gestes catalanes de ressonància especial, el paper de Catalunya a Malta queda quasi com a quelcom testimonial i insignificant.

Però la presència hi va ser. I hi va ser tan i tan forta, perllongada i profunda, que avui se'n poden resseguir les traces amb una desimboltura i facilitat inaudites. No només les dades documentals referents, com us deia, a aspectes militars, religiosos o polítics, que hi són i que hi són a balquena, sinó majorment les traces en tots els aspectes de la vida: a la indumentària, a les festes populars, al vocabulari, a la cuina, a la numismàtica, a la toponímia, a la cognomínia, a l'art de navegar, a la rosa dels vents, a la filosofia política, a l'arquitectura civil, religiosa i militar, als ordes religiosos, a la religiositat, a l'esport, a l'art. És a dir, que, es miri on es miri, on sigui que centrem l'atenció, allà hi podrem veure rastres de la nostra presència multisecular.

Feia anys que els catalans sabíem que Malta i nosaltres teníem quelcom en comú. Fa molts anys que hi ha llibretons i estudis puntuals que ens en parlen de formes i maneres diferents. Però sempre d'una faisó molt fragmentada i massa anecdòtica. Entenc que els estats fa segles que ens priven del coneixement de la història catalana de Malta i d'aquesta absència i d'aquesta mateixa ignorància nosaltres n'hem bastit una mena d'orgull nacional. Comprenc que això mateix s'ha esdevingut també amb tot allò que ha passat durant els primers anys de colonització catalana d'Amèrica i amb tots els autors catalans abduïts i traduïts i fets passar per autors castellans del Segle d'Or espanyol, o per italians del Renaixement. Llavors, si les coses han pres aquest caient d'ocultació premeditada, de raó d'estat, i era ben normal que si els historiadors no podien fer front a l'espoli historiogràfic hispà, tampoc no podien convertir-se, com per art d'encantament, en herois incombustibles i intel·lectuals lliures i lliurepensants, i recuperar el nostre passat de Malta. No ho podien fer i no ho han fet. I espero que ara que comencem a parlar-ne i a aportar dades, traces i proves d'aquest passat majestuós de Catalunya a Malta, ara que en comencem a fer viatges i a donar a conèixer els resultats dels nostres estudis, els historiadors, els intel·lectuals i els polítics, amb els mitjans al costat i al darrere, ens facin un cop de mà i ens ajudin a redescobrir el que som com a Nació, sense excloure'n cap racó, ni al Sud ni al Nord dels Pirineus, ni a Anglaterra, ni a Itàlia, ni, per descomptat, a Malta.

Jordi Bilbeny

Podeu accedir a llegir l'article original al següent

enllaç: https://www.presidenttorra.cat/index.php?option=com_content&view=article&id=1408